

Fast i helveteshålan

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om Zak och Erro som är fast på planeten Alcatraz. De har blivit tillfångatagna av vakter som för dem till helveteshålan. Helveteshålan är ett hål ner i marken. Golvet i helveteshålan är av metall och varje gång Erro eller Zak rör sig sänker sig golvet ner i marken. Zak och Erro kommer längre och längre ner i djupet. Hur ska de någonsin kunna ta sig upp?

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV åk 4–6)
- Sammanfattning av texter. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRSÄR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Sambandet mellan ljud och bokstav. Strategier för att avkoda, förstå och tolka ord, begrepp och texter. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel bilder och grafiska modeller. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

PARLÄSNING

Parläsning anses vara en mer effektiv och motiverande träningsform än individuell läsning, och man rekommenderar att den i undervisningen används så ofta som möjligt. Parläsning förbättrar också de läsande elevernas läsförmåga oavsett åldersgrupp och ursprunglig läsförmåga.

Dela in eleverna i par och låt dem läsa varannan mening. På så sätt är det lättare att hålla fokus på texten hela tiden. De hjälper varandra och reder ut oklarheter under läsningens gång.

När de läst klart kan de dra en lapp ur en låda med en uppgift att svara på. Exempel på uppgifter kan vara:

- Välj ut två ord från boken och förklara orden för din kompis.
- Berätta för din kompis vilken karaktär du skulle vilja vara och varför.
- Välj tre ord, läs långsamt baklänges och låt kompiserna gissa vilka ord.
- Berätta vad du tror händer efter att boken slutar ...

BOKPÅSAR

Låt eleverna göra bokrecensioner på påsar, på detta sätt kopplas skapandet till samtal och något som får synas – en mottagare.

Be eleverna skriva mindre recensioner och klistra på en påse. De kan rita, ge betyg, sammanfatta och skriva titel samt författarens namn.

Låt dessutom eleverna stoppa ner tre ord i påsen som de antingen tycker är kluriga att stava eller ord som är nya för dem. När eleverna sedan redovisar sina påsar får de även visa varför de valt innehållet och beskriva varför de valt just dessa tre ord.

Ni kan även samla alla ord som eleverna stoppat i påsarna, och arbeta med orden genom att låta eleverna två och två skriva meningar som innehåller varandras ord.

Påsarna kan ge eleverna tips och inspiration till nya bokval.

SKRYNKLA OCH KASTA

Förbered gärna med att klippa ut pappersremsor stora nog att skriva ett svar på (tänk på miljön!).

Dela in eleverna i grupper om ca 3–5 personer.

Du ställer en fråga från boken, till exempel:

1. Vem har en svans?
2. Vilken planet är de på?
3. Vem räddar Erro?
4. Hur kommer de upp från helveteshålan?
5. Vad har Zak på huvudet?
6. Vilken färg är Erro?
7. Vad har vakterna för vapen?

En elev skriver gruppens svar.

Du säger: "1-2-3 håll upp svaret!" och grupperna visar sitt svar.

Fel svar: Du tar gruppens papper.

Rätt svar: En elev i gruppen skrynklar pappret, ställer sig på en bestämd plats och försöker kasta pappersbollen i en papperskorg. Om pappersbollen träffar = 1 poäng för gruppen.

Eleverna kan gemensamt samla klasspoäng som hela klassen ska nå, eller så kan grupperna tävla mot varandra att nå först till X poäng.

Det kan även vara bra att gå igenom vissa regler (alla sitter ner förutom kastaren, säga bra saker till den som kastar, viska så att ingen annan grupp hör med mera).

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Fångarna, Planeten Alcatraz, samt Kapitel 1 – Fångade

Frågor på raden

(Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad är det som gör att Zak först inte kan se hålet i marken?
Erro har bättre syn än Zak, därför kan han se hålet igenom röken och ångan före Zak.
2. Vad ska Zak och Erro göra i det svarta hålet?
Zak och Erro ska bo i det svarta hålet.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Vem är det som berättar i boken?
Erro är jag och berättar i boken.
4. Varför darrar Erro?
Erro darrar för att han ser det svarta hålet.

Fråga bortom raderna

(Fundera och ge ett eget svar.)

5. Vem tror du är mest rädd, Zak eller Erro? Motivera ditt svar.
Eget svar.

Kapitel 2 – Helveteshålan

Frågor på raden

(Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

6. Vad är det för ljud som låter såhär: WHOOOSH! PANG!
Det som låter är golvet som sänker sig i helveteshålan.
7. Hur många gånger sänker sig golvet?
Golvet sänker sig 2 gånger.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

8. Varför kan det bli ett problem att ta sig upp ur helveteshålan?
Det kan bli ett problem att ta sig upp för att golvet har sänkt sig och det är långt till öppningen. Väggarna är dessutom släta och svåra att ta sig upp för.

Frågor bortom raderna

(Fundera och ge ett eget svar.)

9. Tror du att det finns fler fångar i helveteshålan? Motivera ditt svar.
Eget svar.
10. Hur hade du känt dig om du var Zak eller Erro och var fast i helveteshålan?
Eget svar.

Kapitel 3 – Längre ner

Frågor på raden

(Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

11. Varför ska de inte röra sig?
De ska inte röra sig för att varje gång de rör sig så sjunker golvet.
12. Vad jämför Zak hålet med?
Zak jämför hålet med ett teleskop.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

13. Vad tror du menas med att vakterna hånflinar åt Erro och Zak?
Eget svar.

Fråga bortom raderna

(Fundera och ge ett eget svar.)

14. Hur hade du gjort för att försöka komma upp ur hålan?
Eget svar.

Kapitel 4 – Klättringen

Frågor på raden

(Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

15. Hur kommer Erro upp en bit på väggen?
Erro kommer upp en bit på väggen för att han ställer sig på Zaks händer och så kastar Zak upp honom mot väggen.
16. Varför är det bättre att Erro klättrar uppför väggen istället för Zak?
Det är bättre att Erro klättrar uppför väggen för att han har klor som gör att han kan gripa tag i skarvarna mellan de olika lagren i väggen.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

17. Var i kapitlet kan Erro ha skadat sig?
Erro kan ha skadat sig när han åker rakt in i metallväggen.

Fråga bortom raderna

(Fundera och ge ett eget svar.)

18. Erro undrar hur människor kan hålla sig varma utan päls. Zak svarar: För att vi kan det. Vad hade du svarat på den frågan?

Eget svar.

Kapitel 5 – Räddad av luft

Frågor på raden

(Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

19. Hur tar sig Zak upp ur hålet?
Zak tar sig upp med hjälp av luft som gör att golvet höjs.
20. Vem räddar Erro från vakten?
Zak räddar Erro från vakten.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

21. Vem gjorde så att Zak flög upp i luften?
Erro gjorde så att Zak flög upp i luften.

Fråga bortom raderna

(Fundera och ge ett eget svar.)

22. Skulle du rekommendera boken? För vem och varför?
Eget svar.

Analyserande frågor

23. Vilket årtal tror du att boken utspelar sig?
Eget svar.
24. Vad finns det för problem och lösning i boken?
Eget svar.

BYGG UT MENINGARNA

Hjälp till att göra meningarna längre. Använd dig av information du fick när du läste boken.

Erro kommer från planeten Quom.

Zak kommer från planeten Tellus.

Erros styrka är att han ser bra (han har även känslig hörsel vilket kan vara både en styrka och en svaghet).

Zaks styrka är att han är snabb och modig.

Erros svaghet är att han ofta blir irriterad (han har även känslig hörsel vilket kan vara både en styrka och en svaghet).

Zaks svaghet är att han ibland är för snabb (att han gör saker utan att tänka efter) och att han då ofta hamnar i knipa.